

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Foltase a soudců Jitky Zavřelové a Jana Kratochvíla v právní věci žalobkyně: **N. S.**, zastoupená Mgr. Martinou Sklenskou, advokátkou se sídlem Moravské náměstí 754/13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 12. 2023, čj. OAM-494/ZA-ZA12-ZA20-2023, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29. 1. 2026, čj. 32 Az 5/2024-28, o návrhu žalobkyně na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se p ř i z n á v á** odkladný účinek.

Odůvodnění:

[1] Kasační stížností se žalobkyně (stěžovatelka) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Brně, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného, jímž žalovaný podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu“), zastavil řízení o žádosti žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany, neboť shledal, že se jedná o žádost opakovanou, tudíž nepřipustnou ve smyslu § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.

[2] S podanou kasační stížností spojila stěžovatelka návrh na přiznání odkladného účinku. Ten odůvodnila důsledky spojenými s jeho nepřiznáním. Pokud Nejvyšší správní soud kasační stížnosti odkladný účinek nepřizná, bude se stěžovatelka muset vrátit do Běloruska, přičemž v současnosti nelze na zastupitelském úřadu v Bělorusku podat žádost o pobytové oprávnění v České republice. Dále poukázala na zásah do soukromého a rodinného života. Na území České republiky žije ve společné domácnosti se svým partnerem, ukrajinským občanem.

[3] Žalovaný se k návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti vyjádřil. Neshledal důvod k jeho přiznání. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud návrh na přiznání odkladného účinku zamítl.

[4] Předně se Nejvyšší správní soud zabýval tím, zda je přiznání odkladného účinku kasační stížnosti způsobilé odvrátit stěžovatelkou tvrzenou újmu a může tedy vést k

možnosti jejího (dočasného) setrvání na území České republiky. V tomto ohledu je třeba zdůraznit specifickou úpravu zákona o azylu, podle jehož § 2 odst. 1 je „žadatelem o udělení mezinárodní ochrany cizinec, který podal v České republice žádost o udělení mezinárodní ochrany, o níž dosud nebylo pravomocně rozhodnuto. Postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany má dále cizinec po dobu běhu lhůty pro podání žaloby podle § 32 a po dobu soudního řízení o žalobě proti rozhodnutí ministerstva podle soudního řádu správního, má-li tato žaloba odkladný účinek nebo do vydání usnesení krajského soudu o nepřiznání odkladného účinku, pokud o něj cizinec požádal. (...)“.

[5] Podání žaloby proti rozhodnutí žalovaného o shledání nepřipustnosti žádosti stěžovatelky o udělení mezinárodní ochrany podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu a zastavení řízení dle § 25 písm. i) zmíněného zákona nemá ze zákona odkladný účinek. I zde ho ovšem lze přiznat na základě individuálně odůvodněného návrhu podaného spolu s žalobou (§ 32 odst. 2 zákona o azylu).

[6] S ohledem na citovanou právní úpravu však stěžovatelce již nesvědčí postavení žadatelky o udělení mezinárodní ochrany (s níž mj. souvisí i právo setrvat na území České republiky) v době řízení před Nejvyšším správním soudem. Toto postavení na základě přiznání odkladného účinku kasační stížnosti již nelze obnovit. Jeho přiznání může vyvolat pouze právní následky stanovené v § 78b zákona o azylu. Ten upravuje pobytový režim neúspěšných žadatelů o udělení mezinárodní ochrany, kteří podali proti rozhodnutí krajského soudu kasační stížnost, protože ti v postavení žadatelů nejsou (a ani být nemohou). Jinak řečeno, cizinec v řízení o kasační stížnosti podané ve věci mezinárodní ochrany již nemá postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany, ale je oprávněn setrvat na území České republiky, a to na základě rozhodnutí žalovaného o strpění na území dle § 78b zákona o azylu (usnesení NSS ze dne 8. 4. 2020, čj. 5 Azs 110/2020-9).

[7] Lze shrnout, že v případě přiznání odkladného účinku kasační stížnosti může stěžovatelka požádat, aby žalovaný rozhodl o jejím strpění na území v režimu zákona o azylu. Naopak v případě nepřiznání odkladného účinku stěžovatelka nebude mít v průběhu řízení o kasační stížnosti pobytové oprávnění plynoucí ze zákona o azylu, tedy by *de facto* buď musela odcestovat, anebo na území České republiky nadále pobývat neoprávněně. Pokud by kasační stížnosti nebyl odkladný účinek přiznán, není jasné, zda by stěžovatelka mohla získat jiné oprávnění pobývat na území České republiky. Naopak přiznání odkladného účinku je předpokladem příp. získání pobytového titulu výslovně předpokládaného zákonem o azylu (usnesení NSS ze dne 3. 7. 2025, čj. 8 Azs 112/2025-35).

[8] Podle § 107 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“), nemá kasační stížnost odkladný účinek; Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat za přiměřeného užití § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. Kromě formální podmínky, kterou je podání příslušného návrhu, je pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nutné splnění tří podmínek: (1) výkon nebo jiné právní následky musejí pro stěžovatele znamenat újmu, (2) újma musí být pro stěžovatele nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, (3) přiznání odkladného účinku nesmí být v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Požadavek naplnění zmíněných podmínek potvrdil rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 1. 7. 2015, čj. 10 Ads 99/2014-58, v němž zdůraznil, že § 73 odst. 2 s. ř. s. nelze vykládat

pokračování

mechanicky v tom smyslu, že by pro posuzování, zda odkladný účinek přiznat, či nikoli, bylo dostačující poměřovat pouze vzájemný poměr újmy žadatele o jeho přiznání a újmy jiných osob. Rozšířený senát konstatoval, že *„újma, která má brozit žadateli o jeho přiznání, nesmí být vzhledem k jeho poměrům bagatelní, nýbrž naopak významná, taková, která opravňuje, aby v jeho konkrétním případě pravidlo, že kasační stížnost odkladný účinek nemá mít, nebylo výjimečně uplatněno.“* Z judikatury rovněž plyne, že stěžovatel, který přiznání odkladného účinku kasační stížnosti navrhuje, má povinnost tvrzení a povinnost důkazní; je tedy na něm, aby konkretizoval a doložil (prokázal), jakou konkrétní újmu by pro něj výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly (usnesení NSS ze dne 29. 2. 2012, čj. 1 As 27/2012-32, ze dne 24. 9. 2015, čj. 2 As 218/2015-50, či ze dne 15. 1. 2026, čj. 5 Azs 272/2025-12, bod 8). Návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti musí být dostatečně individualizovaný a podložený konkrétními důkazy (usnesení NSS ze dne 30. 1. 2012, čj. 8 As 65/2011-74).

[9] Nejvyšší správní soud se předně zabýval naplněním první podmínky.

[10] Stěžovatelka nutnost přiznání odkladného účinku primárně opírala o důsledky spojené s návratem do Běloruska, zejména pak o nemožnost podat na zastupitelském úřadě v Bělorusku žádost o pobytový titul opravňující ji následně pobývat v České republice s jejím životním partnerem. Obdobnou argumentací se přitom Nejvyšší správní soud již zabýval. Usnesením ze dne 20. 1. 2025, čj. 9 Azs 260/2024-23, přiznal kasační stížnosti podané občanem Běloruska odkladný účinek mj. s odůvodněním, že na jeho žádost by z důvodu jeho státního občanství dopadalo nařízení vlády č. 55/2024 Sb., o nepřijatelnosti žádostí občanů třetích zemí o udělení oprávnění k pobytu na území České republiky podávaných na zastupitelských úřadech, z důvodu ochrany zahraničně politických zájmů České republiky v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny. Devátý senát proto dovodil, že: *„Stěžovateli je proto třeba dát za pravdu, že v případě vycestování do země původu by již nemusel mít možnost se do ČR vrátit. (...)“* Uvedený závěr lze vztáhnout i na nynější věc. S uvedeným souvisí i stěžovatelkou akcentovaná nemožnost přestěhování jejího partnera do Běloruska, neboť ten je ukrajinské národnosti, což soudu doložila.

[11] Nejvyšší správní soud dodává, že si je vědom toho, že k bezprostřednímu opuštění České republiky by mohla být stěžovatelka donucena až v souvislosti s rozhodnutím o správním vyhoštění, setrvání v České republice by však pro ni znamenalo pobývat na území nelegálně a vystavit se tak riziku dočasného zákazu pobytu na území České republiky, který je se správním vyhoštěním pravidelně spojen (usnesení NSS ze dne 18. 8. 2011, čj. 5 As 73/2011-100). Ačkoliv by stěžovatelka mohla svou pobytovou situaci v případě nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti řešit i např. podáním žádosti o udělení pobytového oprávnění za účelem strpění pobytu na území České republiky podle § 33 odst. 1 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, tato skutečnost není pro posouzení stěžovatelčina návrhu rozhodující. Možnost získat toto pobytové oprávnění je totiž dle ustálené judikatury pouze hypotetická a s odkazem na hypotetickou možnost nelze tvrdit, že újma stěžovatelce nehrozí (usnesení NSS ze dne 24. 5. 2024, čj. 6 Azs 95/2024-33, bod 14, ze dne 15. 8. 2024, čj. 5 Azs 214/2024-27, bod 10, ze dne 20. 1. 2025, čj. 9 Azs 260/2024-23, bod 11).

[12] Pokud jde o naplnění druhé podmínky (újma musí být pro stěžovatele nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám) Nejvyšší správní soud uvádí, že z ničeho nevyplývá, že by přiznání odkladného účinku kasační stížnosti mohlo v dané věci způsobit újmu jiným osobám. Tuto újmu netvrdí ani žalovaný.

[13] Co se týče třetí podmínky pro přiznání odkladného účinku, tj. rozporu s důležitým veřejným zájmem, žalovaný ve vztahu k ní nic konkrétního neuvedl, byť je to právě on, kdo by tak měl činit (usnesení NSS ze dne 3. 7. 2025, čj. 8 Azs 112/2025-35, bod 13). V usnesení ze dne 19. 11. 2014, čj. 1 Azs 160/2014-25, Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že „*pokud jde o možný rozpor s důležitým veřejným zájmem, je opět nutné poměřit na jedné straně újmu hrozící stěžovateli v případě nepřiznání odkladného účinku, a na straně druhé důležité zájmy společnosti. Pro zamítnutí návrhu přitom nepostačuje pouze existence kolidujícího veřejného zájmu, jak by se mohlo zdát z doslovného výkladu § 73 odst. 2 s. ř. s. Toto ustanovení nutno vykládat ústavně konformním způsobem, a proto je třeba za pomoci testu proporcionality vážit intenzitu hrozícího zásahu do základního práva svědčícího žalobci s intenzitou narušení veřejného (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2008, č. j. 5 As 17/2008-131, publ. pod č. 1698/2008 Sb. NSS).*“ V daném případě nic nenasvědčuje tomu, že by přiznání odkladného účinku mělo být v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Lze dodat, že samotné přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nepředstavuje dlouhodobou úpravu pobytu stěžovatelky na území České republiky.

[14] Nejvyšší správní soud proto přiznal odkladný účinek kasační stížnosti (§ 107 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 73 odst. 2 s. ř. s.

[15] Toto usnesení je svou povahou rozhodnutím dočasné povahy. Nelze z něj proto dovozovat jakékoli závěry ohledně toho, jak bude věcně rozhodnuto o samotné kasační stížnosti (usnesení NSS ze dne 4. 10. 2005, čj. 8 As 26/2005-76).

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 11. března 2026

Tomáš Foltas
předseda senátu